

UPPSALA
UNIVERSITET

InternetExplorers – Delrapport 5

Öppna databaser

Håkan Selg

Nationellt IT-användarcentrum NITA

Redovisning av enkätsvar

Juli 2008

**Internetanvändare i svenska universitet och högskolor 2007
– En framsyn av morgondagens Internetanvändning
Ett projekt finansierat av VINNOVA**

Om projektet

Bland avancerade användare av Internet intar studenter en nyckelroll. Att studera deras beteenden på nätet gör det möjligt för oss att tidigt upptäcka nya tendenser och att förstå vad som ligger framför oss på några års sikt. Vidare utgör studenterna en stor grupp i samhället som snart kommer att föra sin nyvunna kunskap och sitt tänkande in i arbetslivet.

Hur använder de Internet? Vilka webbsidor besöker de, vad läser de om, vilken kunskap har de? Delar de med sig av kunskaper och innehåll, medverkar de i diskussionsgrupper?

InternetExplorers ska belysa hur Internet används inom universitets- och högskolevärlden. Studien ska utgöra ett underlag för en kvalificerad analys och framsyn av morgondagens breddanvändare av Internet. Den ska ingå i en vidare diskussion om nya användarmönster som i sin tur tolkas i skenet av dess potentiella innovationskraft. Målet är att skapa och sprida ny kunskap om centrala förutsättningar för utformning av framgångsrika IT-baserade tjänster.

InternetExplorers genomförs av Nationellt IT-användarcentrum NITA vid Uppsala universitet och finansieras av VINNOVA. Studien sker genom en enkät under hösten 2007 riktad till studenter, doktorander och anställda vid 32 svenska universitet och högskolor. Statistiska Centralbyrån svarar för urval och datainsamling.

Resultaten från undersökningen kommer från och med augusti 2008 att löpande publiceras på projektets webbplats www.internetexplorers.se. Dessa delrapporter, tillsammans med resultaten från fokussamtal, analys och slutsatser kommer att sammanställas i en slutrapport under hösten 2008.

För ytterligare information, kontakta Håkan Selg, e-post selg@nita.uu.se, tfn 08-30 00 40, eller gå in på projektets webbplats.

Innehållsförteckning

Öppna databaser	4
Resultat	4
Tabellbilaga	6
Användning av öppna databaser	6
Bidrag till öppna databaser	10
Kännedom om nya licensformer	13
Teknikerdriven utveckling?	15

Öppna databaser

Uppslagsverket Wikipedia är ett exempel på när Internetanvändare själva bygger upp öppna databaser med information och kunskap som är tillgänglig för alla på nätet. Enkätfrågorna tog dels upp användning av sådana öppna databaser, dels om de tillfrågade själva bidragit med eget innehåll. Uppdelning gjordes på följande delområden:

- Uppslagsverk, t.ex. Wikipedia, susning.nu
- Kataloger, t.ex. Open Project Directory, Archieve.org
- Handböcker, t.ex. Resedagboken.se
- Nyhetsportaler, t.ex. Digg.com

Dessutom fanns utrymme att ange andra slags öppna databaser.

En tredje fråga gällde kunskapen om de nya licensformer som utvecklats kring användargenererat material, t.ex. *Creative Commons*.

Resultat

Använda öppna databaser

9 av 10 använder Wikipedia

Närmare 90 procent av de tillfrågade använder uppslagsverk på nätet, t.ex. Wikipedia. Yngre är flitigare användare än äldre, i toppen återfinns studenter/doktorander i tekniska ämnen.

Män använder uppslagsverken oftare

Intensiteten i användningen varierar mellan könen. Hälften av männen uppger att användningen sker ofta mot endast 25 procent av kvinnorna.

Viss kvinnodominans för handböcker

För handböcker på nätet råder motsatt tendens, andelen kvinnliga användare är större än andelen manliga. Skillnaden är inte särskilt stor, men statistiskt säkerställd. Åldersfaktorn är här ännu tydligare än för uppslagsverk med en tyngdpunkt i åldrarna upp till 25 år. Däremot spelar ämnesinriktning igen roll.

Få använder kataloger eller nyhetsportaler

Relativt få uppger att de utnyttjar kataloger eller nyhetsportaler och bland dessa råder en stark teknikerdominans.

Uppslagsverken dominerar helt

Ser vi till den totala användningen av öppna databaser visar det sig att uppslagsverken vid tiden för undersökningen dominerar helt.

Bidra till öppna databaser

Få bidrar med innehåll

Endast 15 procent av de tillfrågade har bidragit med innehåll till öppna databaser. 3 procent har gjort det flera gånger.

Samma tendenser som för användning

Det handlar huvudsakligen om bidrag till uppslagsverk och handböcker. Tendenserna från användningen återkommer här ännu tydligare. Således är det 6 ggr vanligare att män bidrar med innehåll till öppna databaser än att kvinnor göra det. För handböcker är däremot könsskillnaderna utsuddade, dvs. män och kvinnor bidrar i samma omfattning. Den tydliga teknikerprofilen för bidrag till uppslagsverk märks inte alls när det gäller handböcker.

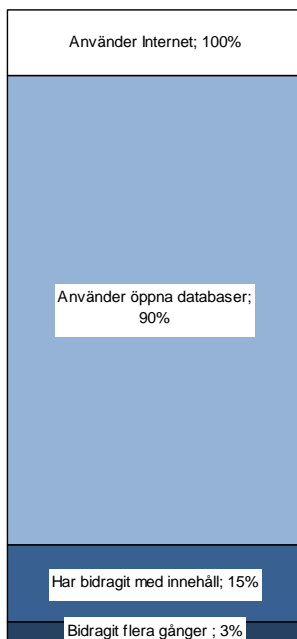
Tunga fildelare bidrar mest

Som vanligt fungerar fildelningen som indikator på hur pass aktiva enskilda användare är att själva medverka med bidrag. Mest aktiva bidragslämnare är de tunga fildelarna, medan de som inte fildelar också är de som minst bidrar med eget material.

Creative Commons okänt för de flesta

4 av 5 tillfrågade uppger att man aldrig hört talas om nya licensformer, t.ex. Creative Commons. Studenterna/doktoranderna inom datavetenskap utgör här ett lysande undantag. Den troliga förklaringen är att man från öppen källkodsprogramvara är förtrogen med motsvarande begrepp.

Diagram 1: Öppna databaser, sammanställning över aktiviteter

Tabellbilaga

Erfarenheterna från en tidigare undersökning av Internetanvändningen inom svenska universitet och högskolor 2003 pekar på fyra faktorer med betydelse för observerade variationer:¹

- *Kön*, där män genomgående utnyttjar Internet i större utsträckning än kvinnor
- *Ålder*, där utnyttjandegraden är högst i yngre åldrar för att sedan successivt avta.
- *Ämnesområden*, där Internet används mer bland studenter inom samhälls-, natur- och datavetenskaper samt tekniska utbildningar, än inom humaniora, lärar- och medicin/vårdutbildningar.
- *Fildelning*, där tunga fildelare genomgående utnyttjar Internet i större utsträckning och för mer kvalificerade ändamål än måttliga fildelare vilka i sin tur uppvisar mer avancerade användarmönster än dem som inte fildelar alls.

Utfallet från 2003 års undersökning visade också att användarmönstren bland den högskolans anställda personal ganska väl överensstämde med vad som kunnat iaktas bland svenskarna i allmänhet.² Därför kommer även en redovisning att göras med avseende på personalkategori, där lärare/forskare ges rollen som kontrollgrupp.

I tabellbilagan redovisas därför utfallet för enkätfrågorna med fördelning på följande kategorier:

Personalkategori:	Studenter/doktorander Lärare/forskare	Ämnesområde:	Humaniora Samhällsvetenskap Naturvetenskap Datavetenskap Teknik Lärarytbildning Medicin/Vård
Kön:	Kvinnor Män	Fildelarkategori:	Tunga fildelare Måttliga fildelare Före detta fildelare Ej fildelare
Åldersgrupp:	– 25 år 26 – 30 år 31 – 35 år 36 – 45 år 46 – 55 år > 55 år		

För vissa frågor är antalet svar inte tillräckligt för att en statistisk analys ska vara möjlig. Det gäller uppdelningarna på åldersgrupp och ämnesområden. Då har istället de tre äldre åldersgrupperna slagits samman till en grupp, ”> 35 år”, och ämnesområdena till ”Tekniska ämnen” (Datavetenskap, Teknik) samt ”Övriga ämnen”.

Svarsandelarna beräknas genom korstabulering. Som signifikansmått används chitvå-test (χ^2), eller där så är möjligt, Fishers exakta test³. Signifikansgränsen är satt vid $p < 0.050$. Det ska utläsas som att sannolikheten att de uppmätta skillnaderna mellan olika kategorier, t.ex. kvinnor och män, skulle vara felaktig, är mindre än 5 procent. För de fall $p \geq 0.050$ anges endast p-värdet, men inte svarsandelarna. Vidare anges antalet svar i urvalet som beräkningen är baserad på, t.ex. $n=1913$.

¹ Selg, Håkan, Internet i den svenska högskolan våren 2003. Användarstudier inom SUNET. Rapport 2003-10-29. <http://basun.sunet.se/anvandare.pdf>

² Jämförelse gjordes med data från World Internet Institute, www.wii.se

³ 2x2-tabeller

Användning av öppna databaser

Uppslagsverk

En stor majoritet av de tillfrågade – 87 procent – uppger att de utnyttjar öppna uppslagsverk som Wikipedia och susning.nu, ofta eller ibland (tabell 1). Men olikheterna i utnyttjandegrad är stora. För nära hälften av männen sker detta ofta, mot en fjärdedel av kvinnorna. Mellan de olika ämnesområdena finns ett mycket brett spann mellan studenterna i datavetenskaper där 66 procent uppger ”ofta” mot endast 20 procent bland studenterna i medicin/vård.

Vidare finns ett tydligt åldersmönster med särskilt flitiga användare upp till 30 år. I åldrarna 36 upp till 55 år verkar mönstret stabilt med 20 procent som ofta är användare.

Tabell 1: Användning av öppna uppslagsverk med fördelning på personalkategorier, kön, ämnesområden, åldersgrupper, kategorier av fildelare. Andel i procent

Kategori (p-värde och urvalsstorlek)	Grupp	Ofta	Ibland	Aldrig/Vet inte	Summa
Personalkategori (p=0.000, n=1913)	Studenter	34%	53%	13%	100%
	Lärare/forskare	23%	59%	18%	100%
Kön (p=0.000, n=1913)	Kvinnor	25%	58%	17%	100%
	Män	46%	47%	7%	100%
Ämnesområde (p=0.000, n=1675)	Humaniora	38%	53%	9%	100%
	Samhällsvetenskap	33%	52%	15%	100%
	Naturvetenskap	44%	51%	5%	100%
	Datavetenskap	66%	29%	5%	100%
	Teknik	49%	47%	4%	100%
	Läroarbildning	23%	58%	19%	100%
	Medicin/Vård	20%	62%	18%	100%
Åldersgrupp (p=0.000, n=1913)	– 25 år	40%	51%	9%	100%
	26 – 30 år	35%	55%	10%	100%
	31 – 35 år	27%	57%	16%	100%
	36 – 45 år	20%	56%	24%	100%
	46 – 55 år	21%	56%	23%	100%
	> 55 år	13%	58%	29%	100%
Fildelningskategori (p=0.000, n=1907)	Tunga fildelare	57%	37%	6%	100%
	Måttliga fildelare	43%	52%	5%	100%
	Före detta fildelare	35%	53%	12%	100%
	Ej fildelare	21%	58%	21%	100%
Samtliga (skattat antal)	267 000	34%	53%	13%	100%

Handböcker

Relativt få uppger att de ofta utnyttjar handböcker med användargenerat material. Resedagboken.se gavs som exempel i frågeformuläret. Svaren ”Ofta” och ”Ibland” har därför slagits samman (tabell 2). Bortsett från att vi här finner betydligt färre användare än för uppslagsverken är tendenserna de samma med ett undantag. En större andel kvinnor än män uppger sig vara användare (38 respektive 33 procent).

Tabell 2: Användning av öppna handböcker med fördelning på personalkategorier, kön, ämnesområden, åldersgrupper, kategorier av fildelare. Andel i procent

Kategori (p-värde och urvalsstorlek)	Grupp	Ofta/Ibland	Aldrig/Vet inte	Summa
Personalkategori (p=0.000, n=1870)	Studenter	37%	63%	100%
	Lärare/forskare	22%	78%	100%
Kön (p=0.018, n=1870)	Kvinnor	38%	62%	100%
	Män	33%	67%	100%
Ämnesområde (p=0.076, n=1641)				
Åldersgrupp (p=0.000, n=1870)	– 25 år	46%	54%	100%
	26 – 30 år	35%	65%	100%
	31 – 35 år	22%	78%	100%
	36 – 45 år	17%	83%	100%
	46 – 55 år	20%	80%	100%
	> 55 år	18%	82%	100%
Fildelningskategori (p=0.000, n=1870)	Tunga fildelare	48%	52%	100%
	Måttliga fildelare	46%	54%	100%
	Före detta fildelare	34%	6%	100%
	Ej fildelare	27%	73%	100%
Samtliga (skattat antal)	263 000	36%	64%	100%

Kataloger och nyhetsportaler

Delfrågorna ”Kataloger” och ”Nyhetsportaler” utnyttjas i jämförelsevis liten utsträckning. Totalt uppger endast 8 respektive 13 procent av de tillfrågade att sådana databaser används, nästan uteslutande ”Ibland”. Några tabeller redovisas därför inte. Nämnas kan dock att de statistiskt signifikanta tendenser som går att utläsa ur materialet är att dessa tjänster används mer av män än av kvinnor. Vidare utmärker sig tunga fildelare starkt bland användarna.

Andra slags öppna databaser.

Ett 50-tal öppna svar inkom. Många av dessa relaterar till professionella databaser inom olika teknikområden, t.ex. Linux-miljön. Ordböcker och lexikon är bland de vanligast förekommande. Samtidigt är det i flera fall tveksamt om dessa verkligen utgör sådana öppna databaser där användarna själva lämnar bidrag. Detsamma gäller vetenskapliga artikeldatabaser som nämndes av flera respondenter. Användarskapade nyhetsdatabaser förekom i ett antal svar trots att detta förekom som färdigt svarsalternativ. Andra svar handlar om företeelser med koppling till bland annat japanska serier och spel som World-of Warcraft. Exempelen visar på svårigheterna att göra klara gränsdragningar mellan öppna databaser och nätgemenskaper.

Användning av öppna databaser totalt

I tabell 3 har resultaten från delfrågorna sammanställts på så sätt att den användare som på någon delfråga markerat ”Använder ofta” klassificeras i ”Ofta-gruppen”, medan de av de övriga som på någon delfråga markerat ”Ibland” placeras i ”Ibland-gruppen”. De som således inte på någon delfråga markerat ”Ofta” eller ”Ibland” hamnar i ”Aldrig/Vet inte”.

Vi kan då konstatera att utfallet ansluter sig mycket nära till resultaten från användningen av uppslagsverk. Av det kan vi också dra därför slutsatsen att under tiden för undersökningen dominerades användningen av öppna databaser helt av uppslagsverk, typ Wikipedia.

Tabell 3: Användning av öppna databaser med fördelning på personalkategorier, kön, ämnesområden, åldersgrupper, kategorier av fildelare. Andel i procent

Kategori (Urvalsstorlek)	Grupp	Ofta	Ibland	Aldrig/Vet inte	Summa
Personalkategori (p=0.000, n=1913)	Studenter	35%	54%	10%	100%
	Lärare/forskare	24%	58%	18%	100%
Kön (p=0.000, n=1913)	Kvinnor	27%	60%	13%	100%
	Män	47%	46%	7%	100%
Ämnesområde (p=0.000, n=1675)	Humaniora	38%	55%	7%	100%
	Samhällsvetenskap	35%	54%	11%	100%
	Naturvetenskap	45%	50%	5%	100%
	Datavetenskap	67%	28%	5%	100%
	Teknik	50%	46%	4%	100%
	Läraryr utbildning	25%	59%	16%	100%
	Medicin/Vård	20%	66%	14%	100%
Åldersgrupp (p=0.000, n=1913)	– 25 år	41%	53%	6%	100%
	26 – 30 år	37%	55%	8%	100%
	31 – 35 år	30%	55%	15%	100%
	36 – 45 år	20%	58%	22%	100%
	46 – 55 år	21%	56%	23%	100%
	> 55 år	14%	57%	29%	100%
Fildelningskategori (p=0.000, n=1913)	Tunga fildelare	58%	38%	4%	100%
	Måttliga fildelare	44%	54%	2%	100%
	Före detta fildelare	36%	54%	10%	100%
	Ej fildelare	22%	60%	18%	100%
Samtliga (skattat antal)	268 000	35%	55%	10%	100%

Bidrag till öppna databaser

Bidrag totalt

Efter att ha besvarat frågorna om användningen av öppna databaser med användargenererat material fick respondenterna uppge om och i vilken utsträckning de också bidrar med innehåll. Av svaren framgår att endast en minoritet är aktiva bidragslämnare.

Andelstalen är nu de omvända. Vi såg nyss att 10 procent inte använder öppna databaser (tabell 3) medan 85 procent svarar att de aldrig bidragit till de databaser som de använder (tabell 4). Av de 15 procent som bidragit med innehåll svarar endast 3 procent att det skett flera gånger.

Dock förekommer stora variationer mellan de olika kategorierna i tabell 4. Framför allt skiljer det sig åt mellan könen, där 23 procent av männen bidragit med innehåll, en eller flera gånger, mot endast 9 procent av kvinnorna. Det åldersmönster vi vant oss vid återkommer så att yngre är mer aktiva att lämna bidrag än äldre. Men skillnaderna är inte så stora. Inom ämnesområdena ligger åter datavetenskaparna i en klass för sig medan studenter inom lärare-, medicin- och vårdyrkena ligger längst ned bland bidragslämnarna.

Fildelningskriteriet visar sig åter utgöra en stark indikator: Bland tunga fildelare är hela 34 procent bidragslämnare att jämföra med 7 procent av dem som inte fildelar. Mitt emellan, och ungefär motsvarande det statistiska genomsnittet återfinns de måttliga respektive före detta fildelarna.

Tabell 4: Bidrag till öppna databaser med fördelning på personalkategorier, kön, ämnesområden, åldersgrupper, kategorier av fildelare. Andel i procent

Kategori (Urvalsstorlek)	Grupp	Bidragit flera gånger	Bidragit någon enstaka gång	Aldrig bidragit	Summa
Personalkategori (p=0.059, n=1913)	Studenter	3%	12%	85%	100%
	Lärare/forskare	1%	10%	89%	100%
Kön (p=0.000, n=1913)	Kvinnor	2%	7%	91%	100%
	Män	4%	19%	77%	100%
Ämnesområde (p=0.000, n=1675)	Humaniora	3%	16%	81%	100%
	Samhällsvetenskap	3%	11%	86%	100%
	Naturvetenskap	3%	16%	81%	100%
	Datavetenskap	6%	20%	74%	100%
	Teknik	4%	17%	79%	100%
	Läraryr utbildning	3%	7%	90%	100%
	Medicin/Vård	0%	7%	93%	100%
Åldersgrupp (p=0.000, n=1913)	– 25 år	3%	14%	83%	100%
	26 – 30 år	4%	11%	85%	100%
	31 – 35 år	1%	5%	94%	100%
	36 – 45 år	1%	10%	89%	100%
	46 – 55 år	1%	7%	92%	100%
	> 55 år	0%	7%	93%	100%
Fildelningskategori (p=0.000, n=1913)	Tunga fildelare	6%	28%	66%	100%
	Måttliga fildelare	5%	12%	83%	100%
	Före detta fildelare	2%	13%	85%	100%
	Ej fildelare	1%	7%	92%	100%
Samtliga (skattat antal)	268 000	3%	12%	85%	100%

Allra vanligast är bidrag till uppslagsverk. Enligt tabell svarar 9 procent att de ägnar sig eller har ägnat sig åt detta, vilket motsvarar ca 25 000 personer och med ett osäkerhetsintervall på $\pm 3\,500$. På andra plats kommer olika slag av handböcker med 17 000. Relativt få lämnar bidrag till kataloger och nyhetsportaler. Här blir dessutom osäkerhetsintervallen oproportionerligt stora.

Tabell 5: Bidrag med innehåll till olika slag av öppna databaser. Andel i procent samt skattat antal

Bidrag med innehåll till:	Andel av de tillfrågade	Skattat antal, 95% konfidensintervall
Uppslagsverk	9%	24 900 \pm 3 500
Kataloger	1%	2 600 \pm 1 100
Handböcker	6%	17 000 \pm 3 000
Nyhetsportaler	1%	3 000 \pm 1 100
Bidrag till öppna databaser totalt	15%	38 900 \pm 4 300

Sammanlagt kan antalet aktiva bidragsgivare uppskattas till ca 39 000 och med ett osäkerhetsintervall på 4 300.⁴

⁴ Att den skattade totalen är mindre än summan av de skattade delarna förklaras med att en och samma bidragslämnare kan vara aktiv i olika slags öppna databaser.

Bidrag till uppslagsverk och handböcker

Vi nöjer oss därför med att detaljredovisa utfallen för uppslagsverk (tabell 6) och handböcker (tabell 7). För att statistiskt kunna bearbeta svaren på sådan detaljnivå har svaren från dem som lämnat bidrag en eller flera gånger slagits samman i en gemensam grupp. Tabellerna renodlas således till att redovisa de som bidragit respektive som inte bidragit.

Två intressanta skillnader går nu att observera. Mönstret från tabell 4 över bidragen till öppna databaser totalt går tydligt igen i bidragen till uppslagsverk (tabell 6). Framför allt är olikheterna mellan män och kvinnor ännu mera framträdande så att det statistiskt sett är sex gånger så vanligt att män bidrar med innehåll som att kvinnor gör det.

Tabell 6: Bidrag till öppna uppslagsverk med fördelning på personalkategorier, kön, ämnesområden, åldersgrupper, kategorier av fildelare. Andel i procent

Kategori (p-värde och urvalsstorlek)	Grupp	Bidragit	Ej bidragit	Summa
Personalkategori (p=0.370, n=1903)	Studenter			
	Lärare/forskare			
Kön (p=0.000, n=1903)	Kvinnor	3%	97%	100%
	Män	18%	82%	100%
Ämnesområde (p=0.000, n=1667)	Humaniora	12%	88%	100%
	Samhällsvetenskap	7%	93%	100%
	Naturvetenskap	12%	88%	100%
	Datavetenskap	22%	78%	100%
	Teknik	16%	84%	100%
	Lärovetenskap	7%	93%	100%
	Medicin/Vård	5%	95%	100%
Åldersgrupp (p=0.010, n=1903)	– 25 år	10%	90%	100%
	26 – 30 år	11%	89%	100%
	31 – 35 år	5%	95%	100%
	36 – 45 år	9%	91%	100%
	46 – 55 år	8%	92%	100%
	> 55 år	4%	96%	100%
Fildelningskategori (p=0.000, n=1903)	Tunga fildelare	26%	74%	100%
	Måttliga fildelare	10%	90%	100%
	Före detta fildelare	12%	88%	100%
	Ej fildelare	4%	96%	100%
Samtliga (skattat antal)	267 000	9%	91%	100%

Går vi sedan till tabell 7 blir bilden plötsligt en helt annan. För bidrag till handböcker saknas signifikanta skillnader mellan könen, dvs andelen bidragslämnare ligger kring 6 procent för såväl män som kvinnor. Samma sak gäller ämnesområden, där det heller inte går att utskilja någon statistiskt signifikant tendens. För uppslagsverk är ämnestendensen däremot mycket tydlig.

Tabell 7: Bidrag till öppna handböcker med fördelning på personalkategorier, kön, ämnesområden, åldersgrupper, kategorier av fildelare. Andel i procent

Kategori (p-värde och urvalsstorlek)	Grupp	Bidragit	Ej bidragit	Summa
Personalkategori (p=0.024, n=1891)	Studenter	7%	93%	100%
	Lärare/forskare	3%	97%	100%
Kön (p=0.424, n=1891)				
Ämnesområde (p=0.465, n=1658)				
Åldersgrupp (p=0.000, n=1891)	– 25 år	9%	91%	100%
	26 – 30 år	5%	95%	100%
	31 – 35 år	2%	98%	100%
	36 – 45 år	2%	98%	100%
	46 – 55 år	1%	97%	100%
	> 55 år	2%	98%	100%
Fildelningskategori (p=0.000, n=1891)	Tunga fildelare	12%	88%	100%
	Måttliga fildelare	10%	90%	100%
	Före detta fildelare	4%	96%	100%
	Ej fildelare	3%	97%	100%
Samtliga (skattat antal)	267 000	6%	94%	100%

Bidrag till kataloger, nyhetsportaler och andra öppna databaser

Relativt få lämnar bidrag till kataloger och nyhetsportaler. Den tendens som går att utläsa ut det statistiskt magra utfallet är en tonvikt på studenter från tekniska ämnesområden.

Endast 15 respondenter utnyttjad fritextmöjligheten för att skriva in egna alternativ. Därur går inte att utläsa några särskilda tendenser.

Kännedom om nya licensformer

Inom området öppet innehåll/öppna databaser har utvecklats nya licensformer som reglerar villkoren för användning, bearbetning och spridning av det digitala materialet. Den mest kända licensformen är *Creative Commons* som förekommer i olika versioner. Som förebild finns en motsvarande något tidigare utveckling inom öppen källkodsprogramvara.

I enkäten ställdes frågan om hur mycket respondenten känner till av de nya licensformerna kring användargenererat material, och med svarsalternativen:

- Känner väl till
- Vet ungefärlig innebörd
- Bara hört talas om
- Aldrig stött på

Det visade sig att få känner till dessa licensformer. Endast en dryg procent markerade ”känner väl till” medan 5 procent vet ungefärlig innebörd. 13 procent svarade att de bara hade hört talas om det. 80 procent av de tillfrågade uppger sig aldrig ha stött på t.ex. *Creative Commons*.

De två första kategorierna slogs samman till en gemensam grupp, ”Känner väl till/Vet ungefärlig innebörd”. Resultaten i tabell 8 visar att de tidigare mönstret med stark övervikt för män gäller även på detta område. Så mycket som var fjärde student inom datavetenskaper uppger sig ha kunskaper vilket saknar motstycke inom andra ämnesområde. En trolig förklaring är att dessa studenter också har kunskaper om öppen källkod dessa motsvarande regelverk.

Däremot är åldersfaktorn mera neutral. Den visar sig också i att det för ovanlighetens skull inte heller går att påvisa statistiskt säkerställda skillnader mellan studenter och lärare/forskare.

Tabell 8: Kunskap om nya licensformer för användarskapat innehåll med fördelning på personalkategorier, kön, ämnesområden, åldersgrupper, kategorier av fildelare. Andel i procent

Kategori (p-värde och urvalsstorlek)	Grupp	Känner väl till/Vet ungefärlig innebörd	Bara hört talas om	Aldrig stött på	Summa
Personalkategori (p=0.295, n=1900)	Studenter				
	Lärare/forskare				
Kön (p=0.000, n=1900)	Kvinnor	2%	10%	88%	100%
	Män	12%	17%	71%	100%
Ämnesområde (p=0.000, n=1664)	Humaniora	8%	13%	79%	100%
	Samhällsvetenskap	6%	12%	82%	100%
	Naturvetenskap	8%	10%	82%	100%
	Datavetenskap	25%	22%	54%	100%
	Teknik	9%	19%	72%	100%
	Läroarbete	2%	13%	85%	100%
Åldersgrupp (p=0.038, n=1900)	Medicin/Vård	1%	8%	91%	100%
	– 25 år	5%	13%	82%	100%
	26 – 30 år	9%	13%	78%	100%
	31 – 35 år	8%	12%	80%	100%
	36 – 45 år	6%	10%	84%	100%
	46 – 55 år	2%	17%	81%	100%
Fildelningskategori (p=0.000, n=1900)	> 55 år	1%	17%	82%	100%
	Tunga fildelare	18%	29%	53%	100%
	Måttliga fildelare	6%	13%	81%	100%
	Före detta fildelare	9%	11%	80%	100%
Ej fildelare	Ej fildelare	2%	9%	89%	100%
	Samtliga (skattat antal)	266 000	6%	13%%	81%

Teknikerdriven utveckling?

Tidigare konstaterade vi att användningen av öppna databaser är väl spridd inom hela undersökningspopulationen, låt vara med en klar tonvikt på uppslagsverk, samt i viss utsträckning handböcker av olika slag. Det går att iakttä en tendens med generellt större andelstal för män, yngre och tekniska utbildningar, men det är mera fråga om gradskillnader i användarmönstren.

När vi ser till vem är med och ger bidrag till uppbyggnaden till databaserna, liksom kunskapen om de licensformer som reglerar användningen, är situationen radikalt annorlunda. Här råder en mycket tydlig övervikt för studenter i tekniska ämnen (tabell 9).

Tabell 9: Sammanställning av utfallet på frågorna om bidrag med eget innehåll respektive kunskap om nya licensformer fördelning på studenter inom respektive tekniska ämnen samt övriga ämnen. Andel i procent

Bidrag med innehåll till:	p-värde och urvalsstorlek	Tekniska ämnen	Övriga ämnen
Uppslagsverk	p=0.000, n=1667	17%	8%
Kataloger	p=0.000, n=1657	2%	0%
Handböcker	p=0.502, n=1658	7%	7%
Nyhetsportaler	p=0.002, n=1659	2%	1%
Bidrag till öppna databaser totalt	p=0.000, n=1675	22%	13%
Kunskap om nya licensformer	P=0.000, n=1664		
Känner väl till/Vet ungefärlig innebörd		12%	4%
Bara hört talas om		20%	11%
Samtliga (skattat antal)		46 000	205 000

Men det finns ett tydligt undantag, nämligen bidrag till handböcker. Här bidrar studenter från de olika ämnesområdena i jämförbar omfattning och oavsett om det är kvinnor eller män.

Frågan är hur detta kan tolkas? Det går inte att a priori föreställa sig att studenter från tekniska utbildningar är mer intresserade att lämna bidrag till innehållet i uppslagsverk än andra studenter. Det ligger därför nära till hands att anta att bidraget bygger på en förtrogenhet med on-linepublicering och där t.ex. datavetenskaparna har ett försteg. Men varför gäller inte samma för t.ex. Resedagboken? Det är möjligt att fördjupade analyser av det statistiska materialet kommer att kunna kasta ljus över frågan.